

OPIS ŠTUDIJNÉHO ODBORU

Platný od: 20.2.2017

(a) Názov študijného odboru:

(b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia:

Študijný odbor **Cudzie jazyky a kultúry** sa môže podľa Sústavy študijných odborov vydanej rozhodnutím Ministerstva školstva SR č. 2090/2002 – sekr. zo dňa 16. decembra 2002 študovať

- v *prvom stupni* vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou **3** roky,
- v *druhom stupni* vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou **2** roky za predpokladu, že absolvent ukončil prvostupňové štúdium v študijnom odbore Cudzie jazyky a kultúry alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore,
- v *treťom stupni* vysokoškolského štúdia (PhD.), za predpokladu, že ukončil druhý stupeň vysokoškolského štúdia (Mgr.) v študijnom odbore Cudzie jazyky a kultúry alebo v niektorom príbuznom študijnom odbore.

(c) Obsah študijného odboru:

(c1) Všeobecná časť

Absolventi študijného odboru Cudzie jazyky a kultúry sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa profesiu:

1. stupeň

- interkultúrny sprostredkovateľ - bakalár

2. stupeň

- A) učiteľ cudzích jazykov na ZŠ a SŠ - magister
- B) inter- (multi-)kultúrny mediátor - magister

3. stupeň

- philosophiae doctor (PhD.)

Absolvent 1. stupňa ovláda primárne rečové zručnosti na úrovni komunikatívnej dostatočnosti; nadstavbové zručnosti (preklad/tlmočenie) ako samostatný

parciálny aspekt výučby; základy medzikultúrnej komunikácie; pojmový aparát a základné teoretické vedomosti z jazykovedy a literárnej vedy.

Absolvent 2. stupňa A) - učiteľský smer si osvojil jazykovú, rečovú a interkultúrnu kompetenciu cieľového jazyka; parciálnu tlmočnicko-prekladateľskú kompetenciu; teoretické i praktické vedomosti z lingvistiky, literárnej vedy a metodiky cudzojazyčnej výučby.

Absolvent 2. stupňa B) - všeobecný smer si osvojil jazykovú, rečovú a interkultúrnu kompetenciu cieľového jazyka; parciálnu tlmočnicko-prekladateľskú kompetenciu; psychologické základy práce s ľuďmi; informačné technológie; základy riadenia a manažmentu.

Absolvent 3. stupňa PhD. ovláda vedecké metódy výskumu v oblasti lingvistiky, literárnej vedy, metodiky cudzojazyčnej výučby a interkultúrnej komunikácie.

(c2) Opis prvého stupňa

Absolvent odboru CUDZIE JAZYKY A KULTÚRY ovláda cudzí jazyk pri sprostredkovaní bežnej komunikácie, tak v hovorenej ako aj písomnej podobe; disponuje základnými vedomosťami prekladateľských stratégiách a technikách simultánneho a konšekutívneho tlmočenia; osvojil si všeobecnú kulturologickú kompetenciu, t.j. globálnu znalosť problematiky interkultúrneho komunikačného správania. Zároveň disponuje základnými teoretickými a metodologickými poznatkami z lingvistiky a literárnej vedy. Na trhu práce sa absolvent uplatní ako kultúrny osvetový pracovník v rámci nižšieho stupňa organizácie štátnej správy a samosprávy; v styku so zahraničnou klientelou v rámci rozvoja kultúrno-ekonomických vzťahov so zahraničím.

(a) Teoretické vedomosti

Absolvent odboru Cudzí jazyky a kultúry:

- získa pojmový aparát a základné teoretické poznatky z lingvistiky a literárnej vedy,
- získa všeobecné poznatky o problematike interkultúrnej komunikácie (iná hodnotová orientácia, iný spôsob myslenia, interpretácie a hodnotenia kultúrne determinovaných faktov) so zameraním na také fenomény, ktoré by mohli sťažiť,

alebo celkom znemožniť interkultúrnu komunikáciu,

- získa poznatky o cudzojazyčných reáliách v dynamickej konfrontácii s reáliami materskej kultúry,
- dokáže efektívne využiť dané poznatky na prekonávanie jazykovej a kultúrnej bariéry.

(b) Praktické schopnosti a zručnosti

Absolvent odboru Cudzie jazyky a kultúry dokáže:

- porozumieť cudzojazyčnému textu na základe audiálnej prezentácie,
- porozumieť čítanému textu strednej obtiažnosti,
- ústne sa vyjadrovať v rovine komunikatívnej dostatočnosti,
- písomne sa vyjadrovať v rámci bežnej komunikácie,
- prekladať v oboch translačných smeroch písomné texty v rámci bežnej komunikácie,
- tlmočiť v oboch smeroch bežné prejavy a vykonávať kulturologicky zamerané sprievodcovské služby.

(c) Doplnujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti

Absolvent odboru Cudzie jazyky a kultúry dokáže:

- identifikovať a verbalizovať kultúrne špecifiká, resp. kultúrne podmienené neverbálne správanie nositeľa cudzej kultúry,
- ovládať základné informačné technológie a vedieť ich efektívne využívať v praxi.

Vymedzenie jadra znalostí

(a) Nosné témy jadra znalostí študijného odboru

- poslech s porozumením cudzojazyčného textu
- čítanie s porozumením cudzojazyčného textu
- ústny prejav
- písomný prejav
- úvod do teórie a praxe prekladu a tlmočenia
- úvod do jazykovedy

- úvod do literárnej vedy
- úvod do dejín a kultúry daného etnika
- krajinoveda a reálie

Záverečná práca - štátna skúška Bc.

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 3/5 ECTS kreditov študijného programu 1. stupňa.

(b) Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru

- dejiny literatúry
- základy hudobnej kultúry a výtvarného umenia
- legislatívne normy v kultúre
- medzinárodné európske inštitúcie
- medzinárodné vzťahy
- psychologická propedeutika pracovníka v kultúre
- základy informačných technológií

(c) Štátna skúška

- obhajoba záverečnej práce
- overenie cudzojazyčnej kompetencie
- kolokviálna skúška z oblasti odboru Cudzí jazyky a kultúry

(c3) Opis druhého stupňa

Absolvent 2. stupňa A (učiteľský smer) má rozsiahlu jazykovú, rečovú a interkultúrnu kompetenciu. Dokáže adekvátne komunikovať v ústnej aj písomnej forme v rovine všetkých jazykových štýlov. Ovláda pojmový aparát jazykovedy, literárnej vedy a metodiky cudzojazyčnej výučby. Je schopný teoretické poznatky efektívne didaktizovať. Každá lingvistická disciplína má svoje aplikačné vyústenie a nadväznosť na lingvodidaktickú tematiku. Zároveň ovláda základy pragmatiky, sociolingvistiky a analýzy diskurzu nadväzujúce na didaktiku a kulturológiu daného jazyka. Ovláda základy bilingválneho rečového sprostredkovateľstva (preklad/tlmočenie). Absolvent sa uplatní ako učiteľ na ZŠ a SŠ.

Absolvent B (všeobecný smer) má rozsiahlu jazykovú, rečovú a interkultúrnu kompetenciu. Dokáže adekvátne komunikovať v ústnej aj písomnej forme v rovine všetkých jazykových štýlov. Ovláda pojmový aparát jazykovedy, literárnej vedy. Má základné poznatky z riadenia a manažmentu. Ovláda prácu s informačnými technológiami.. V praxi nachádza uplatnenie ako kultúrny pracovník vo vyšších

územných celkoch; v príprave projektov medzinárodnej spolupráce v rámci malého a stredného podnikania; ako koordinátor medzinárodnej spolupráce úradov špecializovanej štátnej správy a ústredných orgánov štátnej správy.

(a) Teoretické vedomosti

Absolvent odboru Cudzie jazyky a kultúry (2. stupeň) dokáže:

- na základe vedomého kontrastovania jazykových fenoménov na všetkých jazykových rovinách identifikovať diskrepančné lingvistické javy a efektívne ich didaktizovať (absolvent A),
- využiť pozitíva metodických koncepcií cudzojazyčnej výučby a eklepticky ich aplikovať vo vyučovacej praxi (absolvent A),
- na základe rozsiahlej kulturologickej kompetencie anticipovať dispozičné správanie nositeľov cudzej a materskej kultúry a usmerniť ich v ich interakcii (absolvent A, B),
- realizovať špecifické stratégie a techniky prekladu a tlmočenia v rovine bežnej komunikácie (absolvent A, B).

(b) Praktické schopnosti a zručnosti

Absolvent odboru Cudzie jazyky a kultúry (2. stupeň) získava:

- schopnosť kriticky analyzovať metodické koncepcie a učebné materiály (absolvent A),
- aplikovať rozsiahle lingvistické literárne a kulturologické poznatky v praxi (absolvent A, B),
- vedome reflektovať vlastnú kultúru a sebareflektovať cudziu kultúru (absolvent A, B),
- rozvíjať myslenie v kategóriách a prototypoch a priradiť daný kulturologický fenomén ku kategórii (absolvent A, B).

(c) Doplnujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti

Absolvent odboru Cudzie jazyky a kultúry (2. stupeň) si osvojil:

- základy riadenia a manažmentu (absolvent B),

- informačné technológie (absolvent A, B),
- schopnosť identifikovať možnosti vlastného kontinuálneho profesionálneho rastu a učenia sa (absolvent A, B),
- rozvíjať flexibilitu a rýchlosť vyjadrovania (absolvent A, B),
- skvalitňovať jazykovú a rečovú kultúru (absolvent A, B).

Vymedzenie jadra znalostí

(a) Nosné témy jadra znalostí študijného odboru

- kontrastívna fonetika/fonológia
- kontrastívna morfológia
- kontrastívna syntax
- textová lingvistika
- praktická štylistika
- dialektológia
- sociolingvistika
- pragmalingvistika
- onomastika
- frazeológia
- krajinoveda a reálie
- dejiny literatúry
- úvod do teórie a praxeológie prekladu a tlmočenia

Záverečná práca - štátna skúška Mgr.

Odporúča sa, aby tieto znalosti tvorili aspoň 1/2 ECTS kreditov študijného programu 2. stupňa.

Znalosti uvedené v jadre znalostí musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom odbore. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah študijného odboru. Aspoň 1/2 obsahu študijného programu (v 100 % vyjadrení ECTS kreditov odboru) musí obsahovať témy (nosné a ďalšie) študijného odboru.

(b) Ďalšie témy jadra znalostí študijného odboru

- semiotika kultúry
- systematická kulturológia
- vzdelávacie koncepcie Európy
- dejiny kulturologických koncepcií
- medzinárodné kultúrne vzťahy

- psychologická propedeutika kultúrneho pracovníka

(c) Štátna skúška

- obhajoba záverečnej práce
- overenie cudzojazyčnej kompetencie
- kolokviálna skúška z oblasti poznania vrámci obsahu študovaného programu v študijnom odbore Cudzíe jazyky a kultúry

(c4) Obsah tretieho stupňa

Absolvent ovláda vedecké metódy výskumu a moderné technológie spracovania získaných výsledkov v odbore CUDZIEJAZYKY A KULTÚRY.

(a) Teoretické vedomosti

Absolvent ovláda schopnosť identifikovať problém, formulovať výskumnú hypotézu, verifikovať ju a zovšeobecniť získané výsledky. Zároveň je schopný prinášať vlastné invenčné riešenia problémov. Je schopný vnímať etické a spoločenské stránky vedeckej práce, prezentovať výsledky, prispievať k rozvoju študijného odboru, a to aj s ohľadom na prax.

Vymedzenie jadra znalostí

(a) Nosné témy jadra znalostí študijného odboru

Nosné témy jadra znalostí 3. stupňa, t.j. PhD. stupňa vysokoškolského štúdia sú viazané na odbor Cudzíe jazyky a kultúry.

Jadro obsahuje len rámcové témy (vybrané state).

(b) Študijná časť

Kontrastívna lingvistika, prototypová sémantika, hypersyntax, lingvodidaktika, interkultúrna komunikácia, para-, dia- a idio-kultúrna oblasť, sociolingvistika, pragmalingvistika, literárna komparatistika, dialektológia.

(c) Vedecká časť

- výskum aktuálneho otvoreného vedeckého problému z odboru.

- zásady vedeckej práce, väzba na prax, vedecké formulovanie problému, etické spoločenské stránky vedeckej práce, prezentácia výsledkov, rozvoj študijného odboru prínos pre prax.

Znalosti uvedené v jadre majú rozsah 1/3 v študijnej časti a 2/3 vo vedeckej časti. Dizertačná skúška a obhajoba dizertačnej práce musia spĺňať kritérium, aby študent preukázal schopnosť samostatne získavať teoretické a praktické poznatky.

(d) Zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru:

Osvojovanie si cudzích jazykov a nadobúdanie bikultúrnej, resp. multikultúrnej kompetencie aktivuje európsku dimenziu vzdelávania, ktorá zahŕňa nielen diverzifikovanú cudzojazyčnú výučbu, ale aj výchovu k medzikultúrnej tolerancii a rešpektovaniu všeludských etických hodnôt. Vzhľadom na integračné úsilie Slovenska študijný odbor Cudzíe jazyky a kultúry aktuálne mapuje bezprostredné požiadavky pracovného trhu.

(e) Príklady podobných študijných odborov v zahraničí:

- **Česká republika** - PedF UK Praha; PedF MU Brno; PedF TU Liberec, FF Ostravská univerzita Ostrava
- **Francúzsko** - Université de F. Rabelais Tours, Francúzsko
- **Poľsko** - Uniwersytet A. Mickiewicza, Poznań
- **Nemecko** - Institut für Sprach- und Übersetzungswissenschaft Leipzig; Univerzita Kulturwissenschaft Passau

(f) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- učiteľstvo akademických predmetov
- slovanské jazyky aliteratúra
- neslovanské jazyky aliteratúra
- orientálne jazyky a literatúra
- klasické jazyky
- prekladateľstvo a tlmočníctvo
- kulturológia